

Hastane Harcamalarının Yerel Kalkınmaya Etkisi

Gazi Polat

Ahi Evran Üniversitesi, Kaman Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Kırşehir
gazipolat@ahievran.edu.tr,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9797-4017>

Derleme Makale

Geliş Tarihi: 29.11.2017 Revize Tarihi: 07.05.2019 Kabul Tarihi: 07.05.2019

Atıf Bilgisi

Polat, G. (2019). Hastane harcamalarının yerel kalkınmaya etkisi, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 1-15.

ÖZ

Günümüzde sağlıklı toplum ve nitelikli iş gücü ekonomik büyüme için çok büyük öneme sahiptir. Toplumdaki insanların sağlık düzeyindeki gelişmeler ekonomik gelişmeyi hızlandırmaktadır. Sağlıklı bir iş gücünün gelişiminde en önemli hizmet sağlayıcılar hastaneler olarak karşımıza çıkmaktadır. Hastanelerin ulaştığı teknolojik ve donanımsal düzey ile hastanelerin buldukları bölgelerde yapmış oldukları harcamalar, sağladıkları istihdam, ödemiş oldukları vergiler yerel kalkınmayı etkilemektedir. Bu çalışmanın ilk bölümünde ekonomiler için önemli bir kavram olan yerel kalkınmadan bahsedilmiştir. İkinci bölümde hastane harcamaları ve hastane harcamalarının türleri anlatılmıştır. Son bölümde ise hastane harcamalarının yerel kalkınma üzerindeki; istihdam, gelir, vergi ve çarpan etkisi anlatılmıştır. Çalışma daha geniş bir kavram olan sağlık harcamaları bakımından sınırlandırılmış ve sadece hastane harcamalarının yerel kalkınmaya olan etkileri anlatılmıştır. Yapılan geniş literatür incelemesinde sadece Amerika Birleşik Devletleri'nin eyaletlerinde bulunan hastaneler üzerine çalışmalar yapıldığı anlaşılmıştır. Çalışma bu bakımdan literatüre katkı sağlayacaktır. Hastanelerin buldukları bölgelerde kırsal kalkınmaya istihdam, gelir, vergi ve çarpan bakımından olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel kalkınma, hastane harcamaları, istihdam etkisi, gelir etkisi, vergi etkisi

Hospital Expenditures The Effect Of Local Development

ABSTRACT

Nowadays healthy society and skilled labour play an important role on economy growth. The increasing of health status in society its also push on the economic growth. We can see that one of the most important service area that improve the healthy skill labour are hospitals. Technology and level that hospitals have reach, locations, expenses, providing of employment and the taxes that they are paying brings influence to local development. The first chapter of this study it explains the important of the local development concept in the economy. On the second chapter it explains the spending of hospital and the expenses types they use. The final chapter it explains the influence of expenses of hospital over the local development; employment, income, taxes and multiplier effect. Healthy expenses concept took a large part of this work but it has been limited and only took hospitals expenses part which has big influences on the local development. This research shows that the study took place only at united states province hospitals. In this way the study will contribute big effect on literature. Finally we can see that the hospitals, rural region development, employes, income, taxes and multiplier effect leading to positive influence.

Keywords: Local Development, Hospital Expenditures, Employment Impact, Income Impact, Tax Impact

Giriş

Günümüz de bölgesel ve yerel düzeyde kalkınma konuları ön plana çıkmış olup, bölgeler bazında kalkınma planları hazırlanmakta ve konular üzerinde araştırmalar yapılmaktadır. Ülkelerde bölgesel ve yerel düzeyde kalkınmaya ve ekonomiye etkisi olan çok sayıda sektör vardır. Bu iş kollarında faaliyet gösteren firmalar ticari faaliyetleri sonucunda içerisinde buldukları ekonomilerin canlanmasına ve gelişmesine yardım ederler.

Yerel ekonomide beşeri sermayeye esas katkıyı eğitim yapsa da, ülkelerin sağlık seviyesi de beşeri sermayeye katkı sağlayan önemli bir etkidir. Sağlığı yerinde olan bir toplum ve gelişmiş insan kaynağı kalkınma bakımından çok önemli bir husustur. Yerel kalkınmayı belirli oranda sağlayan toplumlarda sağlık harcamaları arttığı gibi, insanların sağlık konusunda bilgileride gelişmiştir. Böylece sağlık bilgisindeki gelişim de yerel kalkınmayı hızlandırmaktadır (Mazgit,2002). Sağlıklı üretken bir iş gücü ve sağlıklı bir nüfusun yerel ekonomik kalkınmaya etkisi kaçınılmazdır.

Sağlık sektöründe en önemli hizmet sağlayıcılar hastaneler olarak karşımıza çıkmakta ve bu hizmetin verilmesinde hastanelerin yapmış oldukları harcamalar, sağlamış oldukları istihdam, ödemiş oldukları vergiler, dışarıdan hizmet alımları ile kalkınma konusunda dikkat çekmektedir. Hastaneler genellikle kırsal toplulukların büyük işverenleridir. Buna ek olarak yapmış oldukları inşaat harcamaları, sağlamış oldukları istihdam, tesis, teçhizat, hizmet alımları kırsal ekonomiler için çok büyük bir girdi oluşturmaktadır (Packham,2005).

Bu çalışmanın amacı ülkemizde faaliyet gösteren hastanelerin, buldukları bölgelerde; yapmış oldukları harcamalar, sağlamış oldukları istihdam yönünden yerel kalkınmaya nasıl bir katkı sağladığının anlaşılmasıdır. Çalışma konu itibariyle hastanelerin yerel kalkınmaya nasıl bir katkı sağladığının anlaşılması bakımından literatüre katkı sağlayacaktır. Çalışmada ilk olarak yerel kalkınmadan bahsedilmiş daha sonra hastane harcamaları ve harcama türleri anlatılmış son olarak da hastanelerin yapmış oldukları harcamaların yerel kalkınmaya ne şekilde katkıda buldukları anlatılmıştır.

Yerel Kalkınma

Yerel kalkınma kavramı tarihsel süreç içerisinde kentsel ve bölgesel dengesizliklerin ortaya çıkmasıyla daha çok tartışılmaya başlanmıştır. Dünya Bankası'na göre yerel ekonomik kalkınma; yerel ekonomiyi geliştirmek için yerel yönetimlerin ve özel sektörün birlikte çalışmasına fırsat veren ve yerelin rekabet gücünü arttıran dolayısıyla da bölgeyi kapsayıcı sürdürülebilir bir büyümenin teşvik edilmesi olarak tanımlanmıştır (Tutar ve Demiral, 2007).

Yerel kalkınma literatürün büyük kısmında, şehirlerin, kasabaların ve kırsal alanların ekonomik refahını arttırmada kamu-özel sektör ilişkileri ile yerel otoritelerin görev ve sorumluluğu dikkate alınmıştır. Yani kırsal alanlarda faaliyet gösteren yerel otoriteler (belediyeler, ekonomik ajanslar, kamu idareleri, vb.) ile özel sektör veya organize sanayi bölgelerinin birbirleriyle olan iletişimleri bağlantıları sayesinde bölge ekonomisine istihdam, gelir vb. konularda katkıda bulunulması olarak tanımlanabilir.

Sağlık ile yerel kalkınma arasındaki ilişkiyi açıklayabilmek için öncelikle sağlık olgusunun iyi anlaşılması gerekmektedir. Sağlık sadece hastalığın olmaması anlamında değil, aynı zamanda bireylerin kendi hayatlarında kendi potansiyellerini geliştirecek yetenekler bağlamında da önem arz etmektedir. Bu çerçevede sağlık bireylerin sahip olduğu bir varlık niteliğinde olup, refah düzeyinin yükselmesine yardımcı olur. Diğer taraftan sağlık, enstrümantal bir değere sahiptir. Yani, farklı kanallardan yerel kalkınmayı etkileyebilmektedir. Örneğin; sağlık işgücü rahatsızlıkları nedeniyle oluşan üretim kayıplarını en aza indirir, okul çocukları arasında devamsızlık oranını düşürür, öğrenmeyi geliştirir. Ayrıca sağlık, hastalık nedeniyle kısmen ya da tamamen ulaşılamayacak olan

doğal kaynakların kullanımına izin verir. Son olarak, sağlık, tedavi için tahsis edilen finansal kaynakların farklı şekillerde kullanımına imkân sağlar (Lusting, 2004).

Hastane Harcamaları Tanımı ve Harcama Türleri

Sağlık sistemi içinde yer alan hastaneler diğer hizmet işletmelerine benzemekle birlikte, üretim süreci daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Her hastanın ihtiyaç duyduğu teşhis ve tedaviye göre farklı işlem gerekebilmektedir. Bu nedenle hastaneler topluma çeşitli sağlık hizmeti sunan ve sağlıklı bir toplum oluşturulmasında önemli görevler üstlenen hizmet işletmeleridir. Bu kuruluşlar ülke ekonomisinin bir parçası ve büyük bir hizmet endüstrisi olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Aynı zamanda toplumun beden, ruhen ve sosyal açıdan sağlıklı yaşamasında ve sağlıklı bir toplum oluşturulmasında önemli görevler üstlenen hizmet işletmeleridir (Özgülbaş, 2007).

Hastane yatırımları bugün milyon dolarla ifade edilen bir parasal büyüklüğe sahiptir. Çoğunlukla kar amaçsız organizasyonlar olarak ifade edilen sağlık kurumlarının günümüzde artık işletmecilik ilke ve yöntemleriyle faaliyet göstermeleri, hem kullandıkları kaynakların büyüklüğü hem de sağlık pazarının daha rekabetçi bir yönelim göstermesinden dolayı kaçınılmaz görünmektedir (Gider, 2011).

Günümüzde artan teknolojik gelişmeyle beraber hastalıkların teşhisinde kullanılan ekipmanlar ve malzemeler sağlık giderlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca hastanelerin ana girdilerinden olan yetişmiş personel ihtiyacı da gider kalemlerinde önemli oranda paya sahiptir (Çelik ve Esmeray, 2014).

Hastaneler, sayılan bu girdiler ile hastalarına hizmet vermektedir. Sunulan bu hizmetler hastaneler de yüksek tutarlarda gelir ve giderlerin oluşumuna neden olmaktadır (Çelik ve Esmeray, 2014). Bu zorlama verilen hizmetin kalitesini artırarak insanların ve bölgede faaliyet gösteren iş gücünün daha iyi bir sağlık hizmeti almasını sağlayarak yerel kalkınmaya etki bulunmaktadır.

Türkiye’de faaliyet gösteren sağlık bakanlığı bütçesinden pay alabilen ve alamayan kamu kaynaklı hastaneler, üniversitelere bağlı hastaneler ve özel hastanelerin ortak harcamaları altı başlık altında gruplandırılmıştır. Bunlar; hizmet alım giderleri, yatırım giderleri, personel giderleri, ilaç medikal ve laboratuvar malzeme giderleri, diğer işletme giderleri ve vergi giderlerinden oluşmaktadır (S. B., 2011).

Yatırım Giderleri; yatırım giderleri hastanelerin kurulma aşamalarında başlamakla birlikte faaliyetlerini devam ettirdikleri süre boyunca katlanmak zorunda oldukları giderlerdir. Bu giderler sürekli yapılan giderler değildir. Kuruluş aşamasında ve sonradan ortaya çıkan ihtiyaçları karşılama durumunda ortaya çıkmaktadır. Yeni binaların yapılması, mevcut binalar için yapılan tamirat ve bakım, alınan makine, cihazlar, mevcut makine ve cihazların bakım – onarımı, arsa, taşıt alımı için yapılan her türlü demirbaş giderlerinden oluşmaktadır.

İlaç, Medikal ve Laboratuvar Malzeme Giderleri; hastaneler insanlara kaliteli sağlık hizmeti verebilmek için bu giderlerine katlanmaktadırlar. Faaliyetlerine başladıktan itibaren bu giderler oluşmaktadır. Başvuran hasta sayısına bağlı olarak bu giderler artmakta veya azalmaktadır. İlaç giderleri, kimyasal malzeme, tıbbi ihtiyaçlar ve laboratuvar malzeme giderlerini kapsamaktadır.

Hizmet Alım Giderleri; temizlik, yemek, güvenlik, Veri Hazneleri Kontrol İşletmeni (Hasta kayıt kabul), hastane otomasyon, bakım onarım, görüntüleme, laboratuvar, araç kiralama, sterilizasyon, çamaşır yıkama, fizik tedavi, tıbbi atık taşıma vb. hizmet alım giderlerinden oluşmaktadır.

Personel Giderleri; Ek ödeme, nöbet ücreti, personele ödenen maaşlar ve yolluk masraflarından oluşmaktadır. Hastanelerin en önemli ve en büyük harcama kalemlerinden olan personel giderleri hastanelerin bütçelerinde önemli bir paya sahiptir.

Diğer İşletme Giderleri; Elektrik, akaryakıt, kırtasiye, tekstil, haberleşme ve ulaşım ile kira giderlerinden oluşmaktadır.

Vergi Giderleri; Ödenecek hazine payı, ödenecek Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu payı, sağlık bakanlığı merkez hissesi, mesleki zorunlu sigorta primleri, damga pulu kesintisi gibi diğer vergi ödemeleri. Ülkemizde faaliyet gösteren özel hastanelerin hepsinden bu vergi giderleri tahsil edilmekle birlikte, faaliyet gösteren kamu kaynaklı devlet hastaneleri, tıp fakülteleri ve askeri hastanelerden vergi alınmamaktadır. Çalışmamızın konusunu oluşturan, hastanelerin bütçelerinde yer alan bu harcama kalemlerinin yerel kalkınmaya olan etkileri finansal etkiler, finansal olmayan etkiler ve çarpan etkisi olarak aşağıda anlatılmıştır

Hastane Harcamalarının Yerel Kalkınmaya Etkisi

Hastaneler insanlara bir takım sağlık hizmeti sağlarlar. Hastanelerin en önemli amacı insanların yaşam kalitesini artırmak ve onlara en uygun, kaliteli tıbbi hizmetler sunmaktır. Hastaneler toplumları sağlıklı ve canlı tuttuklarından dolayı yerel kalkınmanın kritik bileşeni konumunda yer alırlar çünkü yerel ekonomiler ve devlet için sağlıklı birey önemlidir. İşgücü bakımından sağlıklı birey katkısında bulunmanın yanında ülke ve kamu güvenliği içinde sağlıklı birey katkısında bulunurlar. Buldukları bölgelerde bütün insanlara hizmet sunmalarından dolayı tüm beceri ve maaş düzeyinde çalışan insanlara da hizmet sunmuş olurlar. Yerel ekonomiler için sağlıklı ve genç aileler gelecekteki en büyük büyüme potansiyelleri arasında yer alır (Hanys, 2008).

Hastanelerin yerel kalkınma ve ekonomiler bakımından birçok önemi vardır, bunlar aşağıdaki gibi sayılmaktadır; (Richardson, 2011)

1. Hastaneler toplumun temel sağlık hizmetlerini karşılamak amacıyla inşa edilir. Hastaneler ve diğer sağlık tesisleri toplumda insanlara hizmet için oluşturulmuşlardır. Bu perspektiften bakıldığında hastaneler topluma güçlü bir destek rolünde bulunurlar.
2. Hastaneler kaliteli hizmet sunabilmek için eğitilmiş ve tecrübeli personele ihtiyaç duyarlar. Bu nedendir ki diğer işletmelere kıyasla bir hastanede istihdam daha önemli olacaktır. Doğaları gereği hastaneler emek yoğun sektörlerdendir. Hastaneler ve diğer sağlık tesisleri yerel işletmelerden önemli miktarlarda mal ve hizmet satın alırlar. Buda hastanelerin diğer sektörler için önemli bir destek rol oynadığını gösterir.
3. Hastanelerin çeşitli kaynaklardan net gelirleri vardır; özel sigortalar, devlet sigortaları ve bazı özel kendi gelirleri. Toplumdaki bazı insanlar sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için sigorta primleri öderler, bazıları ise doğrudan hastaneye aldıkları hizmet karşılığı ödeme yaparlar. Toplumdaki bir kısım bu sağlık hizmetlerinden daha fazla yararlanırken, diğer kısım insanlar az yararlanır. Bu yararlanmalar karşısında hastaneler gelirlerini harcarlar ve ekonomide harcama oluştururlar
4. Son olarak eğitim ve araştırma hastaneleri bu süreçte önemli sorumluluk alırlar. Yaptıkları araştırmalar neticesinde en kaliteli sağlık hizmetini sağlayarak hizmet ihracatçısı konumuna gelirler. Diğer bölgelerden insan çekmeleri yerel kaynağın bölgede kalmasını sağlar ve kalkınmada önemli rol oynarlar.

Hastaneler ekonomik kalkınmanın temelinde finansal ve finansal olmayan bağlantılara öncülük ederler. Ayrıca buldukları bölgelerde diğer sektörler ile sıklıkla karşılıklı alışveriş yaparlar ve bu sektörler destek olurlar. Hastanelerin kendi harcamaları, personel harcamaları, gelirleri finansal bağlantılarını oluşturur. Bu finansal bağlantılarla yerel ekonominin daha da büyümesine katkıda bulunurlar. Finansal olmayan bağlantıları ise bölgeye daha üretken iş gücü çekmeleri ve yeni işgücü sağlamaları ve yapmış oldukları tedavilerle üretim faktörlerinden olan emek – iş gücüne katkıda

bulunmalarından kaynaklanır. Güçlü bir sağlık sistemi yerel kalkınmayı finansal olmayan şekillerde teşvik edebilir (Scarsone, 2003).

Hastane harcamalarının yerel kalkınma üzerine etkileri konusunda literatürde çok az kaynak bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar da genellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin eyaletlerinde bulunan hastaneler ile ilgili olarak yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalarda hastanelerin yerel kalkınmaya olan etkileri finansal etkiler ve finansal olmayan etkiler olarak iki ana başlık altında açıklanmıştır.

Hastane Harcamalarının Finansal Etkileri

Hastaneler gerçekleştirmiş oldukları ekonomik faaliyetleri ve vermiş oldukları sağlık hizmetleri neticesinde yaratmış oldukları katma değer ile buldukları bölgelerin ekonomisine finansal olarak katkıda bulunmaktadırlar.

Yerel hastanelerin en önemli finansal rolü hastanelerin gelirlerini kendi bölgelerinde tutmalarını sağlamalarıdır. Bölgede bulunan insanların kolay ve istedikleri sağlık hizmetine o bölgede ulaşabilmeleri çok önemlidir. Bu durum bölge ve yerel halkın sağlık hizmeti için diğer bölge hastanelerine gitmelerini önleyecek ve yerel sermayenin içeride dolaşmasını sağlayacaktır. Bölge halkının ödemiş oldukları sigorta primleri, harcamış oldukları sağlık giderlerinin bölge içinde kalması finansal bağlantılardan birisidir (Scarsone, 2003).

Hastaneler basit olarak temel bir ihracat da gerçekleştirmektedirler. Finansal bağlantılardan ikincisi olarak kabul edebileceğimiz bu durum, hastanelerin dışarıdan yani diğer bölgelerden hasta çekmesi hastanelerin ihracat endüstrisi olduğunu göstermektedir. Çünkü bu şekilde vermiş oldukları sağlık hizmeti ile yerel ekonomiye para kazandırmaktadırlar (Scarsone, 2003).

Florida'da ekonomik kalkınma araştırmaları merkezince yayınlanan Robert Anderson, Kenneth Wieand ve Dennis Colie tarafından hazırlanan çalışmada 1997 yılı için Florida da bulunan 251 hastanenin 201.041 çalışanı bulunduğu bu çalışanlara yıllık 6.279.932.962\$ ödeme yapıldığı ve hastanelerin satın alımları için 10.767.388.430\$ harcadığı tespit edilmiştir. Bu bölgedeki hastaneler önemli bir işveren olmanın yanında planlı bir sağlık hizmeti sağlamakta olup 1,9 milyon hastaya yatılı, 18 milyon hastaya ise ayaktan hizmet vermektedir. Yapılan çalışmada hastane çalışanlarına ödenen her 100\$ ücret eyalet çapında diğer işçiler için 61\$ gelir oluşturduğu tespit edilmiştir. İstihdam çarpanı hesaplanarak 1,71 olarak ölçülmüştür. Gelir çarpanı ise 1,61 olarak ölçülmüştür. Çalışmada aşağıda sayılan tespitler dikkat çekmektedir; (Anderson, R., Wieand K., ve Collie D., 1999)

- Bölgede 343.694 sayıda toplam çalışanın 201.041'nin hastanelerde çalıştığı,
- Yıllık toplam 10.116.299.920\$ olan işçi gelirlerinin içindeki 6.279.932.962\$ tutarlık kısmın hastane çalışanlarına ait olduğu,
- 1,9 milyon yatılı, 18 milyon ayaktan hastaya hizmet verildiği,
- Hastanelerin yıllık 10.094.629.829\$ satın alım harcaması yaptığı.

Finansal bağlantıların sonucusu diyebileceğimiz durum yerel ekonomide hastane sektörünün arz – talep açığını kapatabilmesidir. Yerel ekonomilerde faaliyet gösteren hastaneler; insanların, kurumların, işverenlerin ve işçilerin, mal ve hizmet taleplerini doğru tespit etmelidir. Hastanelerin bu taleplere cevap verebilecek durumda olması yerel paranın bölgede kalabilmesi için çok önemlidir (Scarsone, 2003). Buldukları bölgelerdeki insanların ihtiyaçlarına cevap veremeyen talebi karşılamakta zorlanan ve yetersiz kalan hastaneler, insanların diğer bölgelerdeki hastanelere gitmesine neden olmakla birlikte yerel paranın başka bölgelere kaymasına sebep olmaktadır. Bu nedenden

dolayı yerel bölgelerde faaliyet gösteren hastanelerin var olan talebe karşılık verebilmesi bölge kalkınması için çok önemlidir.

İstihdam Üzerine Etkileri

Hastaneler buldukları bölgenin sağlık hizmeti sağlayıcıları olsalar da aynı zamanda o bölgenin en büyük işverenleri arasında yer alırlar. İnşaat yatırımları aşamasında istihdam sağlamaya başlayan hastaneler kuruldukları andan itibaren faaliyetlerini bitirene kadar sürekli personel istihdam etmek zorundadırlar. Yapıları ve doğaları gereği emek yoğun işletmeler olan hastaneler kaliteli hizmet sunabilmek için eğitilmiş personellere ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle hastanelerde istihdam diğer işletmelere göre daha önemlidir.

Hastane harcamalarının Amerika'nın Ohio eyaleti üzerine etkisini ölçmek için yapılan bir çalışmada daha çok istihdam etkisine vurgu yapılmıştır. İstihdam çarpanı elde edilerek hastane harcamalarının toplumda yarattığı istihdam ölçülmeye çalışılmıştır. Ohio da bulunan şehir hastanesinin istihdama doğrudan 236, dolaylı 13 kişi etkide bulunduğu saptanmış ayrıca hastane çalışanlarının yaptığı harcamalar ise yerel ekonomide 37 kişilik bir istihdam yaratmıştır (Scorsone, 2004). Yine Hastanelerin Kuzey Dakota ekonomisi üzerine etkisini ölçmek için yapılan çalışmada, 34 ilde bulunan 44 hastaneye 1997 yılında anket uygulaması yapılmış, hastanelerin bu bölgedeki istihdamın artışında %15,4 oranında rol oynadığı tespit edilmiştir. 1997 yılın da toplam devlet harcamalarının içinde Kuzey Dakota hastaneleri 709 milyon\$ harcamada bulunmuş 98 milyon\$ sermaye oluşturmuşlardır. Ekonomiye 807 milyon\$ dolar doğrudan etkide bulunmuşlardır (Bangsund, 1999).

Literatürde hastanelerin istihdam üzerine etkileri genelde istihdam çarpanı kullanılarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Scarsone 2003 yılında Big Sandy bölgesi için yapmış olduğu çalışmada istihdam çarpanını; yerel ekonomide yaratılan istihdam ile hastane sektöründeki istihdam arasındaki ilişkiyi gösteren katsayı olarak tanımlamaktadır. Yapmış olduğu çalışmada istihdam çarpanını 1,45 olarak belirlemiştir. İstihdam çarpanının bulunmasında daha çok hastane personellerinin gelirlerinden yapmış olduğu harcamaların oluşturduğu ek istihdam etkili olmaktadır. Örneğin Big Sandy bölgesinde hastane sektöründe doğrudan 6.147 kişi istihdam edilirken, çarpan katsayısı neticesinde 1.982 kişi daha istihdam edilmekte olduğu tespit edilmiştir. Yani hastane çalışanlarının ve hastanenin bizzat yerel ekonomi içerisinde yapmış olduğu harcamalar neticesinde 1.982 kişi daha diğer sektörlerde istihdam edilmektedir.

Burada vurgulanan husus hastanenin doğrudan istihdam etmiş olduğu personellerin yerel harcamaları ve hastanenin bulunduğu bölgede yapmış olduğu yerel harcamaların diğer sektörlerle olan ilişkilerinin diğer sektörler açısından sağlamış olduğu istihdam sayılarıdır. Bu durum hastanelerin buldukları yerel ekonomilerde istihdama doğrudan etkilerini gösterdiği gibi dolaylı etkilerini de göstermektedir.

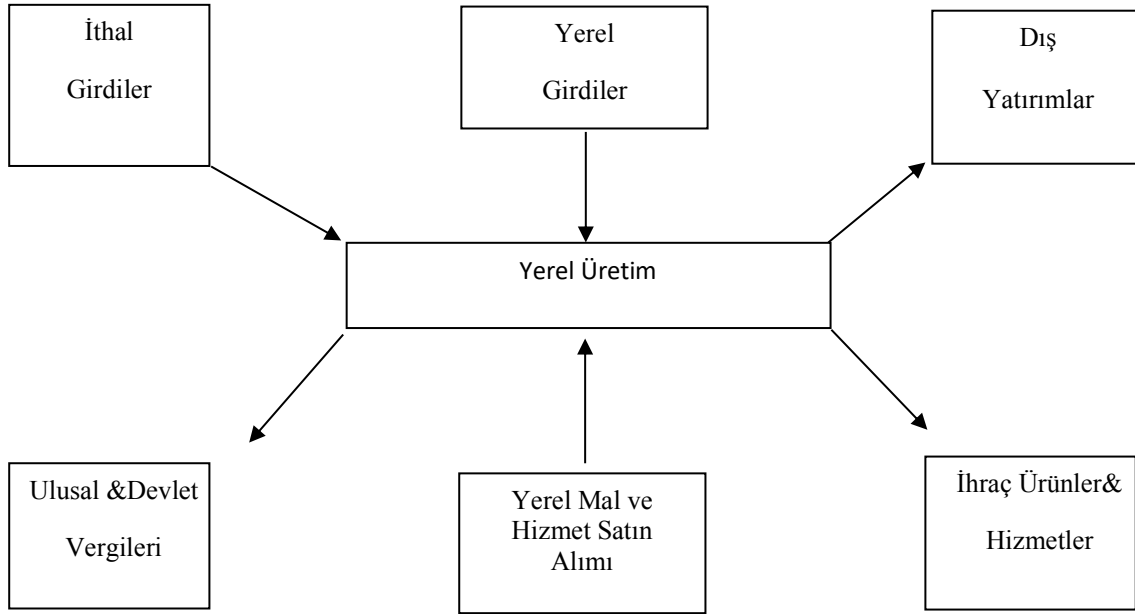
Gelir Üzerine Etkileri

Hastane sektörünün bulunduğu bölgede yapmış olduğu mal ve hizmet alımları ile personeline yapmış olduğu maaş ödemeleri bulunduğu bölge için geniş bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. Hastanelerin yapmış olduğu harcamalar ve hastane personellerinin bölgede yapmış olduğu harcamalar ikincil sektörler için kaynak oluşturmaktadır (Packham, 2005). Hastaneler tarafından yapılan bu harcamalar ve giderler bölge ekonomisi için sürekli bir gelir durumu oluşturmaktadır. Bölge ekonomisi içerisinde bulunan diğer sektörler ve insanlar için gelir kaynağı haline gelmektedir.

Eric Scorsone'nin 2003 yılında yapmış olduğu çalışmada Amerika'nın Horizon bölgesi hastanelerinin ekonomiye etkisini ölçmek için; bölgedeki hastanelerin oluşturmuş olduğu emek

gelirinin bölgedeki tüm emek gelinine oranı %11,6 olduğu ve bölgedeki yerel işlerin %4,3'ünün bu hastaneler sayesinde sağlandığı anlaşılmıştır (Scorsone, 2003)

Hastaneler buldukları yerel ekonomilerde hizmet üretebilmek için dışarıdan mal ve hizmet temin etmek zorundadırlar. Bu nedenle yerel ekonomide dış alımlar ve dış harcamalarda bulunurlar. Bir yerel ekonominin genel işleyiş görünümü aşağıdaki modelde gösterilmiştir;

Şekil 1. Yerel Ekonominin İşleyiş Görünümü (Economic Impact Of Lacor Hospital On The Surrounding Area, 2004)

Hastanelerin yerel üretim bölgesinde olduğunu varsayarsak, hastaneler için iki çeşit girdi kaynağı bulunmaktadır bunlar; yerel girdiler ve ithal girdilerdir. Yerel girdiler buldukları bölge ekonomisi içerisinde sağlamış oldukları hizmet ve iş gücü ile mal alımlarıdır. İthal girdiler ise yerel ekonomi dışından sağlanan hizmet ve mal alımlarıdır. Dış yatırımlar ise hastanelerin diğer bölge ekonomileri içerisinde bulunan yatırımlar ile bölge dışından gelen insanlara sağlamış oldukları sağlık hizmetlerini kapsamaktadır.

Hastane harcamalarının yerel kalkınmada gelir üzerine doğrudan ve dolaylı yoldan etkileri bulunmaktadır. Hastanelerin kendi personellerine yapmış olduğu ödemeler yerel ekonomi için doğrudan bir girdi olarak kabul edildiğinden bölgesel ekonomi üzerine doğrudan etkiyi gösterir. Hastanelerin yerel mal ve hizmet satın alımları (ofis, tıbbi malzeme, mutfak, temizlik, çamaşırhane) ise dolaylı yoldan etkisini göstermektedir. Hastanelerin buldukları bölgelerin dışından girdi sağlamaları, vermiş olduğu sağlık hizmetlerinden yararlananların o bölge dışında yaşamaları, yine hastanelerin devlete ödemiş olduğu kurumsal vergiler ve dış yatırımları yerel kalkınmaya etkide bulunmamaktadır (Everd, 2004).

Hastaneler vermiş oldukları kaliteli sağlık hizmetleri ve yapmış oldukları bilimsel sağlık araştırmaları ile buldukları bölgelere özellikle sağlık hizmetine daha fazla ihtiyaç duyan yaşlı ve emekli kesimi çekmektedir. Bölgeye gelen faydalanicıların kaldıkları sürece yapmış oldukları harcamalar bölge ekonomisinin geliri üzerine etkide bulunmaktadır.

Vergiler Üzerine Etkileri

Vergi tahsilatları bir ekonomide endüstri etkilerinin önemli ölçülerindedir. Vergilerin ülke ekonomisi üzerine ve yerel ekonomiler üzerine giderek önemi artan etkileri bulunmaktadır. Yerel bazı endüstriler tarafından üretilen vergi gelirleri yerel yönetimler ve ülke yönetimleri bakımından önemlidir. Devletlerin ve yerel yönetimlerin bütçelerini dengeleyebilmek için en önemli gelir kaynakları vergilerdir. Hastaneler buldukları bölgelerde yapmış oldukları harcamalardan, ödemiş oldukları personel aylıklarından, kazanmış oldukları gelir üzerinden verdikleri kurumlar vergisinden ve yerel yönetimlere ödemiş oldukları emlak vergileri bakımından vergi gelirleri üzerine etkilerde bulunmaktadır. Yerel ekonomilerin vergi gelirleri üzerine yapmış oldukları etki ödemiş oldukları emlak vergilerinden kaynaklanmaktadır. Diğer ödemiş oldukları vergiler ise bütün ülkenin vergi geliri üzerine olan etkiyi oluşturmaktadır (Bangsund, 1999).

Devletlerin vergi tahsilatları, satıştan alınan vergiler, gelir vergileri, özel tüketim vergileri ve diğer işlerden alınan vergilerden oluşmaktadır. Richardson tarafından 2011 yılında hazırlanan hastanelerin Louisiana ekonomisi üzerine etkilerini ölçmek için yapılan çalışmada hastane harcamalarının desteklemiş olduğu sektörlerden elde edilen 690 milyon\$ tutarındaki vergi tahsilatının 570 milyon \$'lık kısmı yerel ekonomiden elde edilen vergilerden oluştuğunu tespit etmiştir. Yerel vergiler satış vergileri, emlak vergileri ve yerel yönetimler tarafından toplanan bazı vergilerden oluşmaktadır (Richardson, 2011).

Hastane Harcamalarının Finansal Olmayan Etkileri

Hastanelerin buldukları bölge ekonomisine finansal etkilerinin yanında finansal olmayan etkileri de bulunmaktadır. Finansal olmayan etkiler genel olarak, o bölgede hastanelerden hizmet alan insanların gerçekleştirmiş oldukları faaliyetler neticesinde bölge ekonomisinde verimlilik artışı sağlaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölgede faaliyet gösteren bütün sektör çalışanlarının, eğitimcilerin, öğrencilerin almış oldukları kaliteli sağlık hizmeti bölge ekonomisinde verimlilik artışı sağlayarak finansal olmayan etkiyi oluşturmaktadır.

İşçilerin ve çalışanların kaliteli ve yeterli sağlık hizmetlerine ulaşımı önemlidir. Ekonomik kalkınma hastane sisteminin bir yeteneği olarak açıklanmıştır. Yerel ekonomide faaliyet gösteren hastanelerin, o bölge ekonomisinde bulunan işverenlere, üst düzey yöneticilere, emeklilere ve işçilere vermiş oldukları sağlık hizmetinin yerel ekonomide dönüşümü hastanelerin yeteneği olarak açıklanmıştır. Güçlü bir sağlık tesisinin varlığı, bu tesisin maliyetlerini düşürmek için yapmış olduğu çalışmalar bu duruma katkı sağlayan faaliyetlerdir (Scarsone, 2003).

Yeni firmaların ekonomiye kazandırılması, mevcut firmaların kalıcılığını sürdürebilmesi bakımından üretken bir işgücü işletmeler için kritik rol oynamaktadır. Hastaneler yerel iş gücünün sağlığını korumasına katkıda bulunarak ve sağlık sorunlarını gidererek bölge ekonomisinde iş gücü verimliliğine katkıda bulunabilmektedir. Bu durum uzun vadede etkisini daha fazla göstermektedir. Aksi durumda ise yani iş gücünün sağlıksız olduğu bir yerel ekonomide verimlilik sorunları yaşanmakta bu da işletmelerde maliyet yükü olarak kabul edilmektedir (Scarsone, 2003).

Hastanelerin finansal olmayan etkileri çarpan etkisi denilen metotla açıklanmaya çalışılmış ve bu metotla analiz edilmiştir. Çarpan etkisi; doğrudan etki, dolaylı etki ve uyarılmış etkiler olarak açıklanmıştır.

Çarpan Etkisi

Çarpan etkisi hastane sisteminin ve hastane çalışanlarının harcamalarının ekonomiye olan etkisidir. Yerel ekonomide çarpan etkisi ekonomik etkileri temsil etmektedir. Çarpan; satışlardaki, istihdamdaki, gelirdeki ve katma değerdeki 1 birimlik değişimin etkisi olarak yorumlanabilir. Yerel

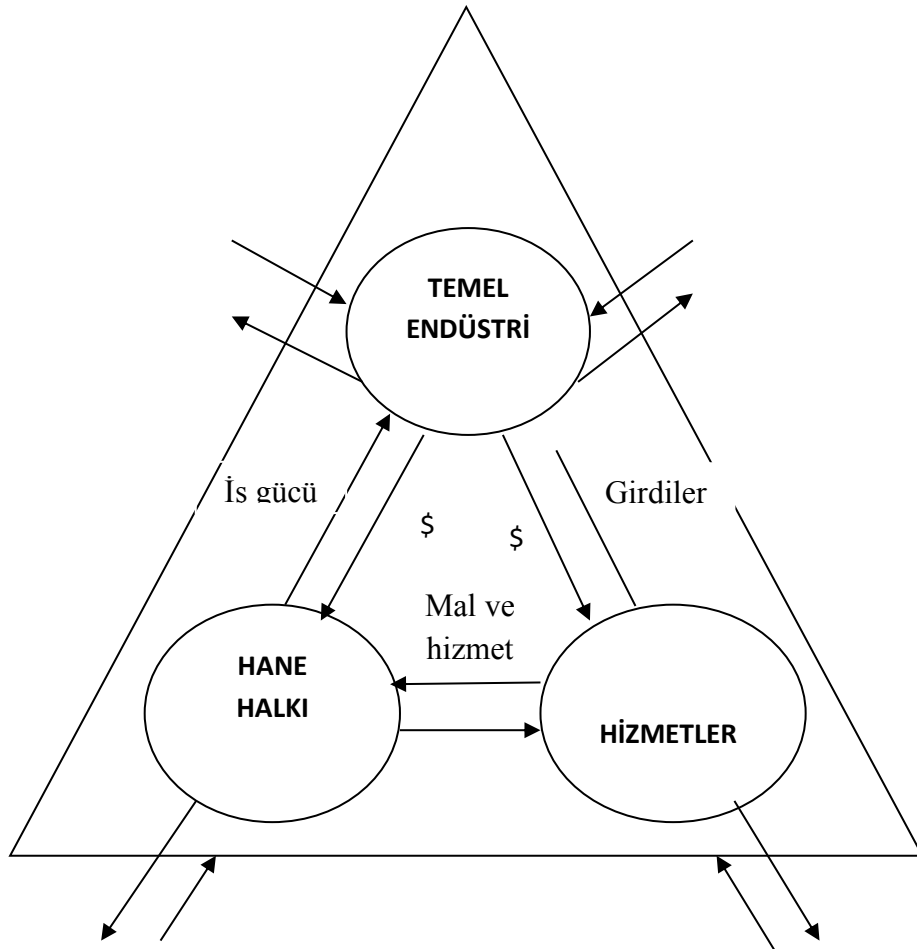
ekonomideki fon akım döngüsü yeni iş olanakları yaratır ve bireylerin daha yüksek ücret elde etmelerini sağlar. Yerel ekonominin dışındaki gelir ve para çarpan etkisinin boyutunu azaltır (Scarsone, 2004).

Yerel ekonomideki fon akım döngüsü aşağıdaki şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Şekilde yerel bir toplum ekonomisindeki temel sanayi, hane halkı ve hizmet sektöründen oluşan basit bir yapının içinde para, işgücü, girdi ve çıktılarının dönüşümü anlatılmıştır. Bu döngünün ekonomide yaratmış olduğu etkiler literatürde ki çalışmalarda çarpan analizi ile ölçülmeye çalışılmıştır.

Bir toplum ekonomisinin temelini işletmeler tarafından üretilen mal ve hizmetlerin bir kısmının veya tamamının dış alıcılara satılması oluşturur. Satmış olduğu ürünlerden para girişi ve almış olduğu girdilerden para çıkışı olur. Bu temel endüstriyi gösterir

Bu ekonomik döngüde yer alan diğer bir kısım hane halkıdır. Temel endüstriye iş gücü temin eder ve karşılığında varlığını sürdürebilmek için para kazanır. Hizmetler bölümü ise temel endüstriye girdi sağlar ve hane halkına mal-hizmet akışı sağlar karşılığında bu kesimler para kazanır. Şekil 2 de gösterilen herhangi bir segmentteki değişikliğin ekonomik sistemin genelinde yankıları olacaktır (Doeksan, 2004).

Ekonomik etki analizine göre çarpanların çeşitli etkileri vardır. Bu etkiler literatürde genellikle, doğrudan etki, dolaylı etki ve uyarılmış etki olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 2. Ekonomik Sistem Döngüsü (Doeksan, 2009)

Doğrudan etki; hastanelerin vermiş olduğu sağlık hizmetlerinden dolayı elde etmiş oldukları gelirlerin toplum üzerine olan etkilerini gösterir. Örneğin bir sağlık tesisinin sağlamış olduğu hizmetlerden 5 milyon \$ gelir elde etmesi yerel ekonomiye bu geliri kazandırması bakımından doğrudan etkiyi gösterir. Sağlık tesislerinin gelir kalemlerinden olan özel sağlık sigortaları, sigorta sandıkları, devlet eliyle kurulan sosyal güvenlik kurumları ve insanların bireysel olarak sağlık tesislerine yapmış oldukları ödemelerden elde edilen gelir o bölge ekonomisi için doğrudan bir etki oluşturmaktadır.

Dolaylı etkilerin; temelinde sanayiler arası ilişkiler bulunmaktadır. Hastanelerin diğer sektörlerden yapmış oldukları mal ve hizmet alım harcamalarının yerel ekonomiye etkileri dolaylı çarpan etkisi olarak adlandırılmaktadır. Örneğin hastane alımları, çamaşırhane hizmeti alımları, yemek hizmeti alımları, peyzaj ve çiçek düzenlemesi gibi harcamalar yerel tedarikçilerin gelirlerini etkileyecektir. Dolaylı çarpan etkisi yerel toplum üzerinde çalışanların harcamalarının etkisini içermez. Sağlık tesisleri gelir kalemlerinden elde etmiş oldukları gelirleri kendi ihtiyaçları, eksiklikleri ve maliyetlerini karşılamak için harcamak zorundadırlar. Elde edilen gelir bölge için doğrudan etkiyi göstermekte ve elde edilen bu gelirin sağlık tesisince harcanması o ekonomi için dolaylı etkiyi göstermektedir.

Uyarılmış çarpan etkisi; hem sanayiler arası ilişkileri hem de hane halkının harcamalarını içerir. Bundan dolayı uyarılmış etkiler hastanenin yapmış olduğu harcamalar ile hastane çalışanlarının ve hastanelerin ticari ilişkide bulunduğu diğer sektördeki çalışanlarının harcamalarının yerel ekonomi üzerine olan etkisini kapsar. Uyarılmış çarpan etkisi, doğrudan ve dolaylı etkilerden daha geniş kapsamlı bir etki türünü ifade etmektedir. Sağlık tesislerinin yapmış olduğu harcamalar bölge ekonomisi üzerinde dolaylı bir gelir oluşturmaktadır. Bölge ekonomisi içerisinde yer alan ve sağlık tesisleri ile ekonomik ilişki içerisinde bulunan aktörlerin gelirleri hastane harcamalarıyla etkilenmekte ve bu aktörlerin yapmış olduğu harcamalar da bölge ekonomisini etkilemektedir. Örneğin hastanelerin ilişkide bulunduğu temizlik şirketleri, yemek firmaları, demirbaş sağlayıcıları, bakım ve onarım taşeronlarının yapmış oldukları harcamalar ile hastane personelinin yapmış olduğu harcamalar bölge ekonomisi üzerindeki uyarılmış etkileri göstermektedir. Aşağıdaki tabloda ekonomik etki çarpanlarının istihdam üzerinde, gelir üzerinde, satışlar üzerinde ve bölge ekonomisi için yaratmış olduğu katma değer ile olan ilişkileri gösterilmiştir.

Tablo 1
Ekonomik Etki Çarpanları

Çarpan Tipi	Doğrudan Çarpan	Dolaylı Çarpan	Uyarılmış Çarpan
İstihdam Çarpanı	Hastane Sektörü İşleri	Hastane Sektörü Sağlayıcıların İşleri	Yerel perakende ve hizmet işleri ilişkileri ve hastane çalışanlarının harcamaları.
Gelir Çarpanı	Hastane sektörü çalışanlarının gelirleri	Hastane Sektörü sağlayıcılarının işçilerinin gelirleri	Hastane sektörü çalışanlarının, yerel perakende ve hizmet sektörü geliri
Satış ya da Çıktı Çarpanı	Hastane Sektörü Hasılatı	Hastane Sektörü sağlayıcılarının hasılatı	Hastane sektörü çalışanlarının, yerel perakende ve hizmet sektörü hasılatı
Katma Değer Çarpanı	Hastaneden hizmet alan iş gücü, yönetici ve sahipler	Hastane Sağlayıcılarının çalışanlarının hastaneden hizmet alımları, yönetici ve sahipler	Yerel perakende ve hizmet veren iş gücü dönüşümü yönetici, sahipler

Tablo 1 de doğrudan, dolaylı ve uyarılmış çarpanların, istihdam gelir, satış ve katma değer çarpanlarıyla olan ilişkileri gösterilmiştir.

Hastanelerin kendi bünyelerinde istihdam etmiş oldukları doktor, hemşire, sağlık görevlisi, güvenlik görevlisi ve diğer bütün personellerin istihdamı hastanenin istihdam üzerine doğrudan etkisini ifade etmektedir. Hastanelerin bu çalışanlarına ödemiş olduğu ücretler gelir üzerine doğrudan etkiyi göstermektedir. Hastanelerin vermiş olduğu sağlık hizmetlerinden dolayı elde ettiği gelir satış veya çıktı üzerine doğrudan etkisini göstermektedir. Hastanelerden hizmet alan çalışan insanlar iş gücü yönetici ve iş yeri sahipleri ise hastanelerin katma değere olan doğrudan etkisini göstermektedir.

Hastanelerin yan sanayileri konumunda bulunan ve hastanelere hizmet sağlayan diğer sektörlerin çalışanları bu sektörlerin istihdam etmiş oldukları personel ise hastane harcamalarının istihdam üzerine dolaylı etkilerini ifade etmektedir. Bu sektörlerde çalışanlarının elde etmiş oldukları gelirler ise hastane harcamalarının gelir üzerine dolaylı etkisini göstermektedir. Hastane sektörü sağlayıcılarının toplam hasılatları ise satış ve çıktı üzerine dolaylı etkiyi gösterir. Hastane sektörü sağlayıcılarının çalışanlarının ve yöneticilerinin hizmet alımları katma değer üzerine dolaylı etkiyi ifade etmektedir.

Hastane çalışanlarının harcamaları ile hastane sektörü sağlayıcılarının çalışanlarının yapmış oldukları harcamalar neticesinde bölge ekonomisi içerisinde oluşan istihdam düzeyi, hastane harcamalarının istihdam üzerine uyarılmış çarpan etkisini ifade etmektedir. Bölge ekonomisi içerisinde yer alan diğer perakende ve hizmet sağlayıcılarının gelirleri ise hastane harcamalarının gelir üzerine uyarılmış çarpan etkisini göstermektedir. Yine bu sektörlerin elde ettikleri hasılat ve satış düzeyi hastane harcamalarının satış ve çıktı üzerine uyarılmış çarpan etkisini ifade etmektedir.

Yerel ekonomilerde bulunan hastanelerin buldukları bölge ekonomisine olan katkıları çeşitli boyutlarda kendini göstermektedir. Yukarıda açıklamaya çalıştığımız bu ekonomik katkılar hemen hemen her yerel ekonomide kendini göstermektedir. Literatürde özellikle A.B.D kıtasında ve Avrupa ülkelerinde yapılan çalışmalar geniş yer tutmaktadır.

Sonuç

Dünya ülkeleri için sağlık ve sağlıklı bir toplum beşeri sermaye açısından önemli bir unsurdur. Devletlerin varlıklarını sürdürebilmeleri, ekonomik faaliyetlerini devam ettirebilmeleri ve sağlıklı bir iş gücüne sahip olmaları önemli politikalarındandır. Sağlık sistemleri içerisinde yer alan aktörlerden en önemlileri hastaneler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünyada hastaneler sayıları hızla artan buldukları toplumlara en iyi ve en kaliteli sağlık hizmetini sunmayı amaç edinen kuruluşlar olarak ortaya çıkmaktadır. Vermiş oldukları önemli hizmetlerden dolayı da ülkeler için önemli kuruluşlar işletmeler arasında yer almaktadırlar. Hastaneler buldukları bölgelerin ekonomilerine, vermiş oldukları hizmet bakımından ve yürütmekte oldukları faaliyetler açısından katkı sağlamaktadırlar.

Bu çalışmada, ilk olarak yerel ekonomik kalkınmadan bahsedilmiş daha sonra hastane harcamalarının yerel ekonomik kalkınmaya olan, dolaylı etkileri, dolaysız etkileri, finansal etkileri, finansal olmayan etkileri ve çarpan etkisi teorik olarak anlatılmıştır. Hastane harcamalarının yerel kalkınmaya etkisi konusunda; Dünya Ekonomilerinde sadece Amerika Birleşik Devletleri'nin eyaletlerinde bulunan hastaneler ile ilgili yapılan çalışmalar vardır. Onun dışında herhangi bir çalışmaya ulaşılammıştır. Çalışma bu bakımından literatüre katkı sağlayacaktır.

Hastanelerin yapmış oldukları harcamaların yerel ekonomiye daha fazla katkıda bulunabilmesi için yerel harcamalarını artırmaları, bölge dışına yönelik olan harcamalarını azaltmaları, hastalarına daha kaliteli sağlık hizmetleri vererek yerel ekonomide verimliliği artırmaları, bölge dışından insan çekerek yerel ekonomiye girdi sağlamaları bakımından önemlidir. Hastanelerin yerel harcamalarını

artırmaları, yerel ekonomide yan sanayiinin gelişimine katkı sağlayacak bu durumda istihdamın artmasına neden olacaktır. Yine yerel harcamaların ve hizmet kalitesinin artırılması yerel ekonomideki insanlar için gelir artışı sağlayacak ve diğer sektörlerde bu durumdan dolayı olarak olumlu yönde etkilenecektir. Bu bağlamda Türkiye’de yapılan bölge hastanelerinin faaliyete geçmesi şüphesiz buldukları bölgenin ekonomisine önemli katkı sağlayacaktır. Politika yapıcıların, hastanelerin buldukları bölgeye yaptığı katkıları göz önüne alarak, hastanelerin yaptıkları harcamaların bölge içerisinde kalmasını sağlamak için, yan sanayilerinin gelişimine yönelik teşvik ve destek politikaları uygulaması, hastanelerin yerel ekonomilere olan katkılarını daha da artıracaktır.

Hastanelerin sağlık sistemi içerisinde en önemli görevi üstlendikleri, yapmış oldukları harcamalar, sağlamış oldukları istihdam ve vermiş oldukları hizmet bakımından yerel ekonomiler için önemli bir yerel ekonomik kalkınma aktörü konumunda oldukları anlaşılmıştır.

Açıklamalar: Bu çalışma yazarın “Hastane Harcamalarının Yerel Kalkınmaya Etkisi: Kayseri Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

Kaynaklar

- Anderson, R., Wieand K., ve Collie D. (1999). The economic impact of Florida's hospitals, *The Economic Impact of Florida's Hospitals*, EDR, USF, 05. Aralık 2015 tarihinde www.fha.org adresinden erişilmiştir.
- Çelik, T. ve Esmeray, A. (2014). Kayseri'deki özel hastanelerde maliyet etkinliğinin veri zarflama metoduyla ölçülmesi, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 6, (2), 45-54
- Dean A., Bangsund F., ve Larry L., (1999). Contribution of hospitals to North Dakota's economy. *Agricultural Economics Report No. 409*.
- Doeksan, G. (2009). The economic impact of Hawai'i Critical Access Hospitals on a community, county, and state, *National Center for Rural Health Works*.
- Everd, M. Evelyn, A. (2004). Economic impact of Lacor Hospital on the surrounding area, 20.Aralık 2015 tarihinde <http://www.bioline.org.br/pdf?hp03011> adresinden erişilmiştir.
- Gider, Ö. (2011). Ekonomik kriz dönemlerinin özel hastanelere etkileri: Bir özel hastanenin oran analizleri yöntemiyle finansal performansına bakış, *Öneri Dergisi*, 9 - 36.
- Lusting, N., (2004). Investing in health for economic development, Mexico: (1st ed). 20 Aralık 2015 tarihinde <http://www.who.int/macrohealth/action/sintesis15novingles.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Mazgit, İ., (2002). Bilgi toplumu ve sağlığın artan önemi, *I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, (Hereke-Kocaeli), 405-415.
- Özgülbaş, N. Koyuncugil, A.S. Duman, R., Hatipoğlu, B., (2015), Özel hastane sektörünün finansal değerlendirmesi, 17 Şubat 2015 tarihinde <http://journal.mufad.org.tr> adresinden erişilmiştir.
- Packham, J. (2005). The contribution of hospitals to the Nevada economy, *Technical Report*. UCED /06-01.
- Richardson, D., (2011). "Hospital and the Louisiana economy report", 18 Şubat 2015 Tarihinde Louisiana Hospital Association veri tabanından erişilmiştir.
- Scarsone, E. (2003). The economic impact of the Local Health Care System on the Big Sandy Area development district economy, *Cooperative Extension Service*.
- Scarsone, E. (2004). Economic impact of Ohio county hospital on Ohio county, Kentucky, *Cooperative Extension Service*.
- Sağlık Bakanlığı Faaliyet Raporu. (2011). Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından yayınlanmıştır. 25 Aralık 2015 tarihinde <https://sgb.saglik.gov.tr/dokumanlar/faaliyet-raporlari> adresinden erişilmiştir.
- Tutar, F. ve Demiral, M. (2007). Yerel ekonomilerin yerel aktörleri bölgesel kalkınma ajansları, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 65 – 83.

Extended Abstract

The Effect of Hospital Spending on Local Development

Introduction

Development concept for the stabilisation of societies and countries in terms of the level of regional development has been an important topic. Human capital will contribute to the development of the societies. Although the most important factor for human capital is education, health as education as important. The fulfilment of the health service to the greatest actors, who are in the hospital. As the subject of this study due to having very few resources in the literature contribute to the development of the hospital in terms of understanding how and local presence is important. The first study describes the types of local development expenditure and expenditure mentioned later in hospital, and finally contributed to the development of the hospital explained what they have done, what local spending.

Local Development

The phenomenon of development of countries emerges as an important concept on the agenda for many years. Development of short-term and long-term programs for the reduction of development disparities between regions and local development is made on the concept of concept studies. The actors that play an important role in development were identified and investigated how these actors contributed to the development.

Hospital Expenditure Definition and Types

To be able to serve in the communities in which they are located hospitals in order to carry out its activities and expenditure and revenue income. In our country, the types of expenditures of hospitals under the Ministry of Health legislation are collected under 6 headings. These investment expenses, pharmaceutical, medical and laboratory supplies, services, personnel expenses, Other operating expenses, tax expenses. From the sources examined in this section of the hospital trying to measure the effects on local development work selected and give 5 pieces of information about the work achieved as a result of efforts to bulugu they shared. A study on local development of the hospital income, employment, tax, and is understood to have positive effects in terms of the multiplier.

Influence The Development Expenditures Of Local Hospital

Hospital expenditures for local development, employment, income, tax, and has implications in terms of the multiplier. Them employment, income and tax effects directly effects the multiplier effect, indirect effect. Direct effects indirect effects as the financial impacts non-financial impacts were examined under two headings.

Financial Implications Of Hospital Expenditures

The effect of the employment of the financial impact of hospital expenditures, as the income effect and tax effect is emerging. Of the hospital they are spending and what they have done to remain in the local area of expenditure in regions where the financial impact of these areas raises.

Effects On Employment

Hospitals need staff in order to fulfill the services. Direct staff to the needs of the staff as they can realize by purchasing the service from the outside. Its adapted to the regions in which they operate hospitals in the region with employment plays a role in contributing to employment and reducing unemployment in the region. Indirect employment effects are also found in service to the regional economy.

Effects On Income

They pay their employees with employment in hospitals and they are adapted in order to sustain their activities, building lease expenses, repair expenses the purchase costs of the building or the building materials they received constitute income to the region's economy. In order to meet the needs of hospitals in their regions constitutes income for the local economy every purchase they make.

The Effects On Taxes

Hospitals in the regions in which they operate, local governments, property tax, environmental cleaning tax, advertisement tax by making the income tax payments for local governments under the name it provides. Hospitals paid the taxes that local government has a small share of revenues, even though the frequency of hospital advertising, new building construction, land expenditures are making a direct impact in the local economy.

Hospital Expenditures Of Non-Financial Effects

The regions in which they are located to hospitals, employment, income and tax effect, as having indirectly a direct financial impact as it can have effect. Indirect impacts non-financial impacts and the multiplier effect has been well studied is described. The service of the hospital gave the health of the people that engage in rapid improvement in production by the end of the process constitutes the indirect effect to the local economy.

The Multiplier Effect

The multiplier effect-the effect of the spending of employees of the hospital and hospital system on the economy. Multiplier effects in the local economy represents the economic effects. Revenues expenditures hospital employees that they have achieved in their regions, the hospitals that have made the expenses, the revenues of suppliers in the region of turn into hospital spending, and hospital expenditures indirect effect.

Results

In this study, the first hospital mentioned later local economic development local economic development expenditures, indirect effects, indirect effects, financial impacts non-financial impacts and multiplier effects has been explained theoretically. Hospitals within the health system the most important task you undertake, what they have done spending, they are adapted for the local economy in terms of jobs and the service they provide significant local economic development it is clear that the actors were in position. Of hospitals, local development, employment, income, tax, and has shown that has positive effects in terms of the multiplier.